

T.C. TOKAT VALİLİĞİ

Tokat İl Millî Eğitim Müdürlüğü

2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı

10. Sınıflar Coğrafya 1. Dönem 1. Yazılı Sınavı

Adı :
Soyadı :
Sınıf / No :
Okulu :

Sınav süresi : 40 dakika (1 ders saati)

Soru Puan Tablosu

Soru No	1. soru	2. soru	3. soru	4. soru	5. soru	6. soru	7. soru	Toplam Sınav Puanı
Soru Puanı	12 puan	18 puan	18 puan	12 puan	16 puan	12 puan	12 puan	
Öğrenci Puanı								

1. Kayaçlar tarih boyunca insan hayatının bir parçası olmuştur. Çok çeşitli alanlarda kullanılan bu kayaçlar günümüzde de önemini korumaktadır. Özellikle kömür, granit, mermer, bazalt en çok kullanılan kayaçlar arasındadır.

Doğada bulunan bu kayaçların günümüzdeki kullanım alanlarına iki örnek veriniz? (12 puan)

(Öğrencinin altta belirtilen kullanım alanlarından ikisini yazması yeterlidir.)

İnşaat, Isınma, Yol yapımı, Süs eşyası, Taki

2. Aşağıdaki jeolojik zamanlarda meydana gelen olaylara birer örnek yazınız. (18 puan)

(Öğrencinin altta belirtilen olaylardan herhangi birini yazması yeterlidir.)

Birinci Jeolojik Zaman (Paleozoyik):

Sürüngenlerin, balıkların ve kara bitkilerinin ortaya çıkışı.
Taş kömürü yataklarının oluşumu.

Apalaş, Ural, İskoçya ve İskandinav Kıvrım dağlarının oluşumu (özellikle Kaledoniyen ve Hersiniyen sıradağları) Pangea Kıtası'nın oluşumu

İkinci Jeolojik Zaman (Mezozoyik):

İlk memeliler ve kuşların oluşumu.

Ammonitler ve dinazorların bu zamanın en önemli canlıları olması.

Tetis Denizi'nin oluşumu ve bu deniz tabanında büyük oranda tortullaşma meydana gelmesi.

Pangea'nın parçalanmasıyla Lavrasya ve Gondvana kıtalarının oluşumu.

Üçüncü Jeolojik Zaman (Senozoyik):

Bugünkü bitki ve hayvan topluluklarının belirmeye başlaması.

Levha hareketinin devam etmesine bağlı olarak Alpler, Himalayalar, Kayalık ve And dağları ile Atlas ve Hint okyanuslarının oluşumu.

Dünya'nın çeşitli bölgelerinde linyit, petrol, bor ve tuz yataklarının oluşumu.

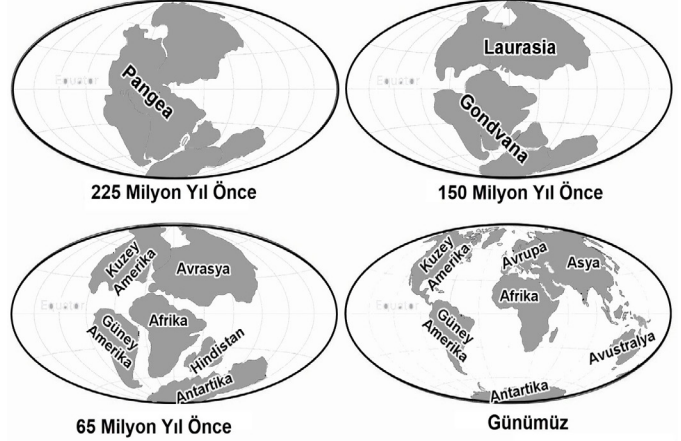
Dünya genelinde şiddetli volkanizmanın yaşanması.
Günümüzdeki iklimlerin oluşması.

Buzul devirlerinin başlaması ve bitmesi.

İnsan hayatının başlaması. Kıtaların bugünkü görünümünü almaya başlaması.

3.

KITALARIN KAYMASI TEORİSİ

Kıtaların kayması teorisine göre başlangıçta tüm kıtalar, Pangea adı verilen tek bir kara parçasıydı. Zamanla yer kabuğunun hareketiyle Pangea parçalandı ve kıtalar kayarak birbirinden ayrılmaya başladı. Bu hareketler sonucunda yeryüzü bugünkü halini aldı.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız. (18 puan)

a) Kıtaların birbirinden ayrıldığına kanıt oluşturan iki durum yazınız.

(Öğrencinin altta belirtilen durumlardan herhangi ikisini yazması yeterlidir.)

Bazı kıtaların yapboz parçası gibi birbirini tamamlaması

Antarktika Kıtası'nda bitki ve hayvan fosillerinin bulunması

Aralarında binlerce kilometre uzaklık bulunan kıtalarda aynı fosil örneklerinin bulunması.

Aralarında binlerce kilometre uzaklık bulunan kıtalarda jeolojik istif benzerliği

Günümüz şartlarında buzullaşmanın mümkün olmadığı yerlerde yaşlı buzul kayalarının bulunması

b) Kıtaların kaymasına neden olan güç nedir? Yazınız.

Magmada yaşanan konveksiyonel akıntılar.

Tokat İl Millî Eğitim Müdürlüğü

4. Jeolojik süreçte yaşanmış orojenik hareketlerden sonuncusu olan Alp orojenezi II. Jeolojik Dönem'in sonlarında başlamış ve III. Jeolojik Dönem'de maksimum etkiye ulaşmıştır. Bu hareketin sonucunda ülkemizdeki sıradağlar meydana gelmiştir. Bu dağların bir kısmı kıvrılma bir kısmı ise kırılmalar sonucunda oluşmuştur.

Ülkemizde kıvrılma sonucunda ve kırılma sonucunda oluşan bu dağlara ikişer örnek veriniz. (12 puan)

Kıvrılma sonucu oluşan dağlar:

Karadeniz boyunca uzanan dağlar, Kuzey Anadolu Dağları

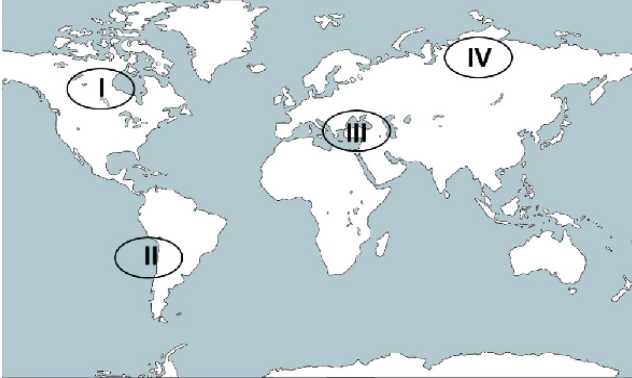
Akdeniz boyunca uzanan dağlar, Toros Dağları, Karasu-Aras Dağları

Kırılma sonucu oluşan dağlar:

Batı Anadolu dağları, Kaz Dağları, Madra Dağı, Yunt Dağı, Bozdağlar, Aydın Dağları, Menteşe Dağları Amanos Dağları.

(Öğrenciden bu dağ sıraları veya bunların uzantılarından iki tanesini doğru yazması beklenmektedir.)

5.

Yukarıdaki haritada numaralanmış yerlerden hangilerinde deprem riski daha yüksek, hangilerinde ise daha düşüktür? Nedeni ile kısaca açıklayınız. (16 puan)

(16 puan)

Deprem riski yüksek olanlar: II ve III

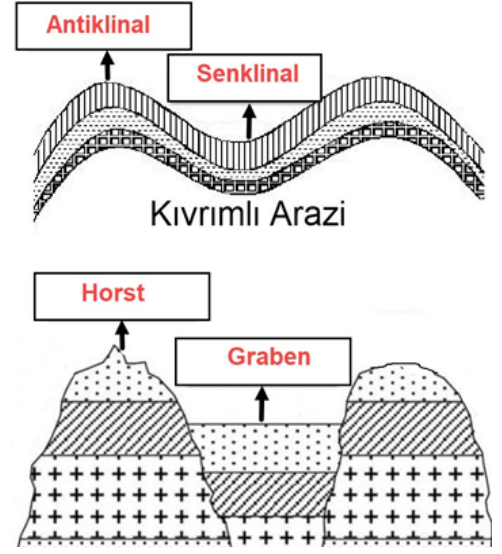
Nedeni: Levha sınırı olmaları, aktif fay kuşağında olmaları, genç oluşumlu olmaları gibi nedenlerden bir tanesini yazması yeterlidir.

Deprem riski düşük olanlar: I ve IV

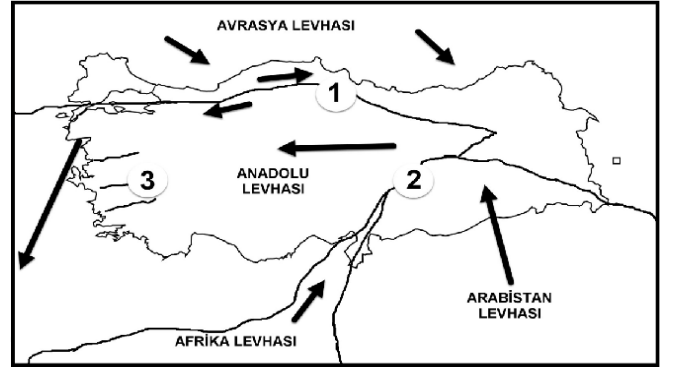
Nedeni: 1. Zaman arazisi, eski kara kütlesi olması, yaşlı, masif arazi, paleozikte oluşması, fay hattından uzak olması, levha sınırında olmaması gibi nedenlerden bir tanesini yazması yeterlidir.

6. Aşağıdaki görsellerde orojenik hareketler sonucu oluşan kıvrımlı ve kırıklı arazi yapıları gösterilmiştir

Buna göre bu arazilerde yüksekte ve alçakta kalan kısımlara ne ad verildiğini oklarla gösterilen boş kutulara yazınız. (12 puan)

7.

Üstteki görselde görüldüğü gibi ülkemizin bulunduğu arazi III. Jeolojik Dönem'den itibaren güneyde Afrika ve Arap levhaları ile kuzeyde Avrasya levhasının birbirine doğru yaklaşması sonucunda sıkışmaya uğramaktadır. Bu sıkışma sonucunda ülkemizde üç büyük fay kuşağı meydana gelmiştir.

Haritada numaralanmış bu fay kuşaklarının isimlerini yazınız. (12 puan)

1- Kuzey Anadolu Fayı

2-Doğu Anadolu Fayı

3-Batı Anadolu Fayı